7.11.2024

Kunta- ja aluehallinto-osasto

Vastaukset valtiovarainvaliokunnan kunta- ja hyvinvointijaoston 7.11.2024 kuulemisessa esitettyihin jatkokysymyksiin

1) TAE2025 arviona on, että hallituksen toimet vahvistavat kuntataloutta vuonna 2025 noin 270 milj. eurolla. Onko tässä otettu huomioon sitä, että erilaisten hallituksen toimien myötä perustoimeentulotuen (33.10.57) menot kasvavat vuodesta 2024 vuoteen 2025, mistä puolet tulee kuntien rahoitusvastuulle?

Vastaus: Hallituksen toimenpiteiden kuntatalousvaikutuksissa vuodelle 2025 ei ole huomioitu perustoimeentulotukimenojen kasvua, koska kasvu näkyy kuntataloudessa viiveellä. Tämä perustuu siihen, että kuntien rahoitusosuus perustoimeentulotuesta toteutetaan kunnan peruspalvelujen valtionosuuden kautta tehtävällä vähennyksellä lopullisten toteumatietojen mukaisesti kahden vuoden viiveellä. Vuoden 2025 toteutuneiden perustoimeentulotukimenojen mukainen vähennys kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta toteutetaan siis vasta talousarviovuonna 2027.

Perustoimeentulotukimenojen arvioidaan kasvavan lähivuosina. Kasvun taustalla on kuitenkin hallituksen toimien lisäksi myös esimerkiksi Ukrainasta paenneiden tilapäistä suojelua saavien henkilöiden hakeutuminen perustoimeentulotuen piiriin.

2) Kuinka kotoutumislain uudistusten muutokset kaikkiaan näkyvät kuntataloudessa (ottaen huomioon mm. -58 milj. euron säästön ja TAET-yhteydessä tulevan toimeentulotukisiirron)?

Vastaus: Kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamista koskevan hallituksen esityksen luonnoksen mukaan säästöillä ei ole suoraa vaikutusta julkiseen talouteen, vaan sen kautta pyritään edistämään ensisijaisesti valtion säästötavoitteita. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että säästö toteutetaan julkisen talouden sisällä vähentämällä valtiontalouden kustannuksia, mutta lisäämällä samalla kuntien kustannuksia säästöä vastaavasti. Säästöjen voidaan arvioida heikentävän kuntataloutta. Muutoksilla voi kuitenkin olla myös julkisen talouden säästöjä edistäviä vaikutuksia, jos toimeentulotuen saajien määrä vähenee esimerkiksi kuntien paranevien kannusteiden myötä, tai jos kotoutumiseen käytettävien menojen määrä vähenee. Tällöin myös esitettyjen muutosten kuntataloutta heikentävä vaikutus pienenee.

Kuten edellä on todettu, perustoimeentulotukeen esitetyt muutokset näkyvät kuntataloudessa viiveellä. Kuntien rahoitusosuus perustoimeentulotuesta toteutetaan kunnan peruspalvelujen valtionosuuden kautta tehtävällä vähennyksellä lopullisten toteumatietojen mukaisesti kahden vuoden viiveellä, joten vuodelle 2025 esitettyjen muutosten vaikutukset näkyvät kuntataloudessa vasta vuonna 2027.

3) Täydennetyt kuviot (1) terveydenhuollon nettokustannusten jakaumasta perustason ja erityistason välillä ja (2) sosiaalihuollon nettokustannusten jakaumasta perustason ja erityistason välillä alueittain vuonna 2023

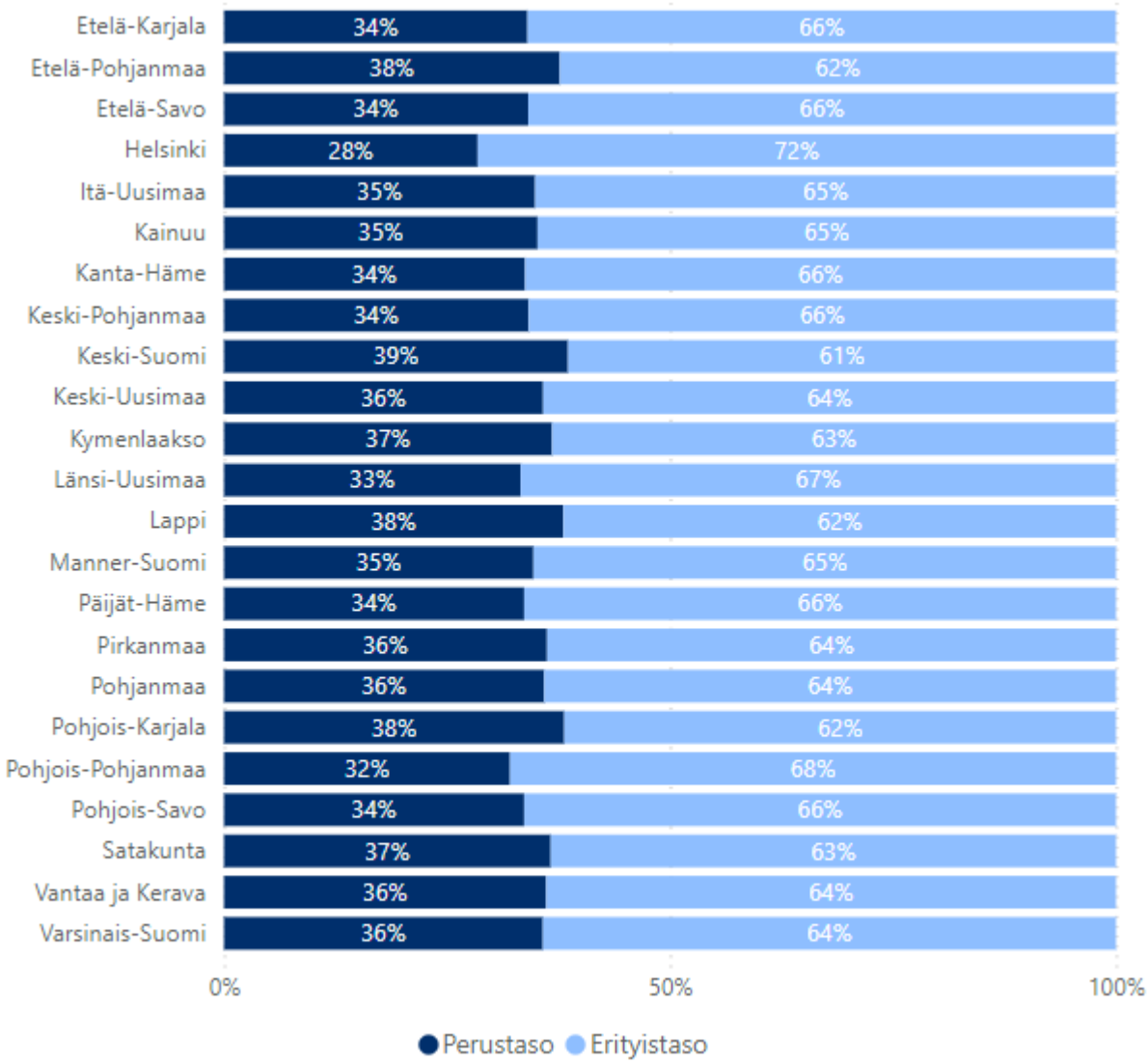

Kuvio 1. Terveydenhuollon nettokäyttökustannusten jakauma perustason ja erityistason välille alueittain sekä Manner-Suomi yhteensä 2023

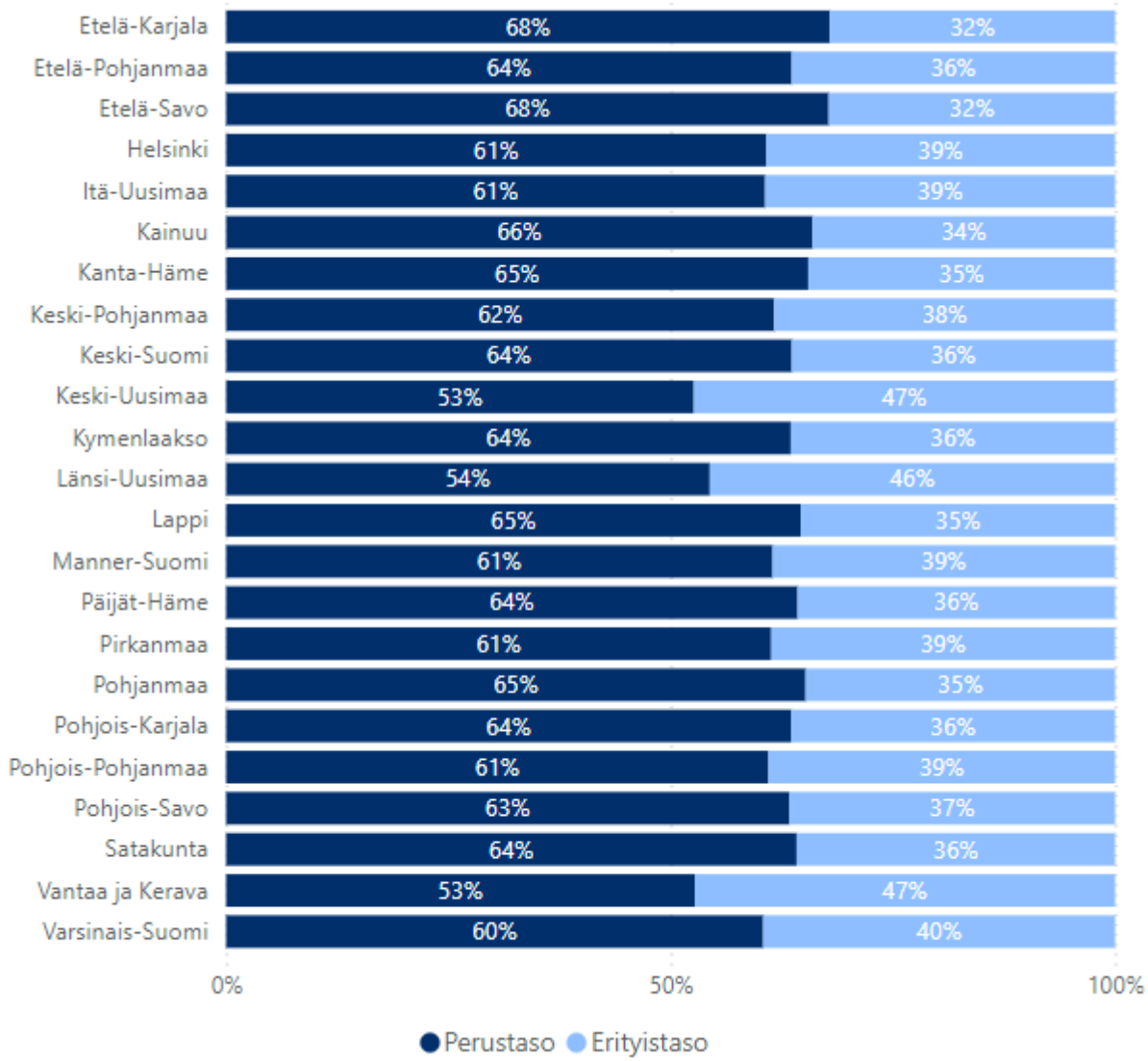

Kuvio 2. Sosiaalihuollon nettokäyttökustannusten jakauma perustason ja erityistason välille alueittain 2023